Eén norm op Schoon

Inleiding
Op dit moment hanteert de gemeente Amsterdam meerdere normen die bijdragen aan de schone stad. Hierover wordt door middel van de begrotingssystematiek jaarlijks gerapporteerd aan de gemeenteraad. Voor het behalen van deze norm zijn middelen toegekend.

1. Zwerfafval grof gemiddeld 80% niveau B
2. Vullingsgraad prullenbakken 80% niveau B
3. Bijplaatsingen 90% niveau B

Het hanteren van verschillende normen voor de schone straat is verwarrend in de rapportages en verantwoording richting bestuurders en bewoners en draagt niet bij aan eenduidige sturing. Het voorstel is om toe te werken naar één norm voor de activiteiten ten behoeve van de schone stad.

Normen G4 gemeenten[1]
- Den Haag:
  - Doelstelling 80% niveau B op diverse beeldmeetlatten (grof en fijn zwerfafval)
  - Doelstelling 80% niveau B op 25 slechtst scorende wijken (incl bijplaatsingen)
- Rotterdam
  - Doelstelling 90% niveau B
  - 5% stijging CROW-score op bijplaatsingen en zwerfafval in 20 slechtstscorende wijken in 2025 tov 2021.
  - Stadsbrede daling van het zwerfafval van 20% in periode 2023-2026
- Utrecht:
  - Doelstelling 90% niveau B voor bijplaatsingen
  - Doelstelling van 90% niveau B voor zwerfafval
  - Aantal A- accenten voor winkel- en wandelgebied binnenstad, stationsgebied, winkelcentra, centrum Leidsche Rijn en alle parken worden onderhouden op CROW-niveau A.

Huidige Schoonniveau Amsterdam
De realisatie van de normen (stedelijk gemiddelde per jaar) zit voor zwerfafval grof en bijplaatsingen ongeveer op hetzelfde niveau. Voor zwerfafval grof is de realisatie stadsbreed net boven de norm, voor bijplaatsingen is de realisatie onder de norm.

	Norm	**2023**	**2024**	**2025**
Zwerfafval grof	80%	84,1%	81%	81%
Bijplaatsingen	90%	85%	83%	78%

- Door de groei van de stad, de toename van de bezoekersaantallen en de toegenomen van consumptie buitenshuis worden straten, grachten en parken intensiever gebruikt en wordt de openbare ruimte sneller vuil.

[1] In sessie Berenschot kwam naar voren dat de extra norm de slechts scorende wijken niet gehaald wordt. Dit komt o.m. door sociale problematiek waar onvoldoende invloed op is.

- Daarnaast heeft de invoering statiegeld op flesjes en blikjes voor een sterke toename van de vervuiling gezorgd (openen afvalbakken en vuilniszakken).
- 80% en 90% op niveau B is in de ogen van veel Amsterdammers niet schoon genoeg.
- De percentages zijn een stedelijk gemiddelde per jaar.
- Verkleinen van de periode naar maand, wijk, dag, uur of moment levert veelal een ander beeld op.
- Inzoomen naar niveau stadsdeel, gebied, wijk, buurt of plek levert veelal een ander beeld op.

Zwerfvuil grof en vulgraad prullenbakken naar 90% niveau B
Het verhogen van de norm naar 90% niveau B betekent dat we gemiddeld per jaar voor zwerfafval grof en prullenbakken 90% B realiseren.

Uitbreiding veegploegen
8 extra veegploegen (7 stadsdelen en 1 stadsgebied)

Uitbereiding groepsleiders
20FTE groepsleiders. Een kleinere span of control stelt groepsleiders in staat medewerkers beter te begeleiden, werkdruk te monitoren en vroegtijdig problemen te signaleren, wat het ziekteverzuim verlaagt en de betrokkenheid en productiviteit verhoogt.

Vergroten analysekracht
10 FTE analisten. Bedenken en uitvoeren data-geïnformeerd werken. Bijna iedereen werkt op straat en we kunnen daardoor moeilijk verbeteringen realiseren. Oplossing: voldoende analysekracht organiseren om vernieuwingen te bedenken en implementeren. Kwaliteit basisdienstverlening gaat omhoog door gerichter te werken op basis van data uit meldingen en (sensor)data.

ICT
Opgave beter in beeld zodat er gerichter ingezet kan worden en meldingen worden voorkomen.
Routes standaard en meldingen en veranderende omstandigheden, in samenhang met A&G (en THOR?).

Bijplaatsingen op 90% niveau B
In alle stadsdelen wordt de norm van 90% B voor bijplaatsingen niet gehaald. Daarom zijn extra investeringen nodig. Voorwaardelijk voor deze extra investeringen is het rijden van de basisdienstverlening inclusief het verzorgen van voldoende inzamelvoorzieningen om afval kwijt te kunnen. Daarop wordt al ingezet.

Om 90%B te kunnen halen is investeren in de uitbreiding van het TAM team. Hoe dat vormgegeven wordt, zal uitgewerkt moeten worden.

Een kans is om integrale meldteams schoon en afvalvrij te vormen die meldingen bijplaatsingen en zwerfafval afhandelen in combinatie met handhaving. Deze komen als apart team onder directe aansturing en krijgen de taak meldingen zo adequaat en efficiënt mogelijk af te handelen. Hiervoor is een achterlader per stadsdeel nodig met een chauffeur en een bijrijder met handhavingsbevoegdheid. Zij handhaven, ruimen op en vegen aan. Zij werken

met een handheld, zorgen voor foto's voor en na afhandeling. Voor grof afval worden interne meldingen gemaakt met het grofteam dat extra capaciteit krijgt om meer meldingen te kunnen rijden.

	kosten
1 hekkenwagen met bezetting	302.223 (handhavingsbevoegdheid n.t.b.)
6 achterladers met bezetting	2.353.338 (handhavingsbevoegdheid n.t.b.)
2 grofkippers met bezetting	732.446
Totaal	3.388.007

20 slechtscorende wijken op 80% niveau B

Ook is extra inzet nodig op de 20 slechtscorende wijken op crow norm voor bijplaatsingen en zwerfafval. Hier is het van belang om een integrale aanpak op te ontwikkelen aangestuurd vanuit beleidsafdeling. Het gaat hier om analyse van de achterliggende oorzaak is voor de afvaloverlast, het inzetten van de juiste interventies, gebruik maken van de inzet van buurtconciërges en wijkverzorgers op straat. Basis hiervoor is rapport dat is opgesteld door Motivaction in combinatie met de lessen uit de gebiedsopgaven van de afvalplannen.

1. Analyse/ toets van op orde zijn van de basisdienstverlening, inzamelvoorzieningen (containers en prullenbakken)
2. Inzet van 20 wijkverzorgers voor zichtbaar reinigen
3. 'Gebiedsopgaven' gericht inzetten op basis van problematiek

NB: bedragen indicatief

Norm 90% B	(in mln. €)	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Zwerfafval 90% B	Structureel maken incidentele middelen	5	5	5	5
	8 extra veegploegen	14,4	14,4	14,4	14,4
	Uitbereiding groepsleiders	2	2	2	2
Bijplaatsingen 90% B	Integrale meldteams (bijplaatsingen, zwerfafval en handhaving) 7 wagens met een koppel en 2 grofkippers	3,4	3,4	3,4	3,4
20 slechtscorende wijken 80% B	2 fte strategisch adviseurs voor opzetten aanpak	x	x	x	x
	Zichtbaar reinigen	2	2	2	2
algemeen	Intensiveren medebeheer	2,5	2,5	2,5	2,5
	Verbod wegwerpverpakkingen	pm	pm	pm	pm
	Vergroten analysekracht	1,2	1,2	1,2	1,2
	ICT	pm	pm	pm	pm

Bijlage

Begroting 2026

Activiteit 2.3.1.3

We zamelen afval in.

	Indicatoren activiteit	Peilwaarde (peiljaar)	Jaarverslag 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Prognose 2027-2029
1	Percentage CROW scores bijplaatsingen naast containers op niveau B (of beter)	85% (2022)	83%	90%	90%	90%
2	Percentage meldingen schone stad: afval dat naar tevredenheid van de melder is afgehandeld.	69% (2023)	71%	69%	70%	70%
3	Tevredenheid (zeer en redelijk tevreden) onder container-adoptanten	76% (2020)	88%	75%	75%	75%

Activiteit 2.3.1.2

We reinigen de straten.

	Indicatoren activiteit	Peilwaarde (peiljaar)	Jaarverslag 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Prognose 2027-2029
1	CROW score voor zwerfafval grof is minimaal 80% op B- niveau	87% (2021)	81%	80%	80%	80%
2	Percentage meldingen schone stad: schoon dat tijdig en naar tevredenheid van de melder is afgehandeld.	57% (2023)	58%	70%	70%	70%
3	Percentage CROW scores vullingsgraad prullenbakken op niveau B	84,4% (2023)	88%	80%	80%	80%

Achtergrond CROW systematiek

CROW hanteert 5 ambitieniveau’s voor het beheer van de openbare ruimte. Dat is A+, A, B, C of D. Om dit niveau te kunnen halen doen zij kwaliteitsmetingen (bijplaatsingen, zwerfafval, vulgraad prullenbakken). Conform de bijbehorende beeldmeetlat bekijken zij of de locaties voldoen aan de door de gemeenteraad vastgestelde norm op kwaliteitsniveau. Het aantal locaties waar dit niet het geval is, wordt afgezet tegen de totale steekproef. Dit resulteert in een afkeurpercentage dat maandelijks wordt gerapporteerd.

CROW adviseert om een maximale afwijking van **10%** te hanteren. Dat is de landelijke gehanteerde norm. De CROW-norm voor zwerfafval hanteert vaak een streefbeeld waarbij gemiddeld 90% van de metingen voldoet aan kwaliteitsniveau B (acceptabel niveau). Dit betekent dat de openbare ruimte goed wordt onderhouden, maar lichte vervuiling is toegestaan.

Dat betekent dat een ambitieniveau van niveau B alleen behaald wordt als 90% van de metingen daaraan voldoet. Een ambitieniveau van 80% niveau B is dus feitelijk niveau C.

A+	A	B	C	D
				
Er ligt geen afval in de omgeving van de container.	Er ligt weinig afval in de omgeving van de container.	Er ligt in beperkte mate afval in de omgeving van de container.	Er ligt redelijk veel afval in de omgeving van de container.	Er ligt veel afval in de omgeving van de container.
bijgeplaatst afval	bijgeplaatst afval	bijgeplaatst afval	bijgeplaatst afval	bijgeplaatst afval
0 stuks	≤ 1 stuk	≤ 3 stuks	≤ 5 stuks	> 5 stuks

Meetinstructie: Bijgeplaatst afval

A+	A	B	C	D
				
Er ligt geen grof zwerfafval.	Er ligt weinig grof zwerfafval.	Er ligt in beperkte mate grof zwerfafval.	Er ligt redelijk veel grof zwerfafval.	Er ligt veel grof zwerfafval.
zwerfafval grof (>10 cm)	zwerfafval grof (>10 cm)	zwerfafval grof (>10 cm)	zwerfafval grof (>10 cm)	zwerfafval grof (>10 cm)
0 stuks per 100m²	≤ 3 stuks per 100m²	≤ 10 stuks per 100m²	≤ 25 stuks per 100m²	> 25 stuks per 100m²

Meetinstructie: Zwerfafval grof